

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie
- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie
- Principiële goedkeuring

Samenvatting:

De kernopdracht van de onderwijsinspectie is het doorlichten van wat er in de scholen en op de klasvloer gebeurt. We maken dit maximaal mogelijk dooreen aantal adviseringsopdrachten van de onderwijsinspectie te schrappen.

Om de representativiteit en betrouwbaarheid van de controle over de reële onderwijskwaliteit te bevorderen, wordt de mogelijkheid tot onaangekondigd doorlichten ingevoerd.

Scholen, centra, instellingen en academies zijn de eerste verantwoordelijken voor hun kwaliteitsbeleid. De inspectie stelt echter al een aantal jaar vast dat onderwijsinstellingen daar zeer wisselend in slagen, onafhankelijk van het onderwijsniveau. Daarom wordt kwaliteitsbeleid een erkenningsvoorwaarde op alle onderwijsniveaus.

Bij de doorlichtingen wordt ook expliciet het antipestbeleid meegenomen als onderdeel van de leerlingenbegeleiding. Hiermee ondersteunen we scholen bij het ontwikkelen van een doortastend antipestbeleid. Schooldirecties en schoolbesturen kunnen opmerkingen geven bij een doorlichtingsverslag. We verduidelijken dat deze opmerkingen over de inhoud van het verslag moeten gaan.

Tenslotte wordt de verplichting geschrapt om vacatures van de onderwijsinspectie in het Staatsblad te publiceren.

Door deze maatregelen zal de onderwijsinspectie een grotere impact kunnen hebben op de onderwijskwaliteit. Inspecteurs zullen immers maximaal worden ingezet waar ze het meeste renderen: in het onderwijsveld. Ze zullen frequenter in scholen en op de klasvloer kunnen zijn omdat ze minder administratieve opdrachten moeten opnemen. Samen met de voorgestelde verbeteringen aan de doorlichtingen zal dit resulteren in een meer slagkrachtige onderwijsinspectie die haar controlerende en stimulerende rol ten volle kan opnemen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

Kleuter- en leerplichtonderwijs, hoger onderwijs deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs, ondersteuning van het onderwijsveld

Beleidsdoelstelling

Deze voorontwerpen van decreet en van besluit van de Vlaamse Regering geven uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord dat de onderwijsinspectie wil laten focussen op haar kerntaken. Enkele adviseringen die de onderwijsinspectie tot nu toe uitreikte, worden geschrapt.

Daarnaast worden enkele wijzigingen en toevoegingen gedaan om de werking van de onderwijsinspectie te verbeteren. Deze wijzigingen faciliteren dat de onderwijsinspectie een sterkere impact kan hebben op de onderwijskwaliteit en de preventie van pesten.

Schrapping adviseringsopdracht onderwijsinspectie

Om ervoor te zorgen dat de onderwijsinspectie zich maximaal kan focussen op het doorlichten, is een reductie in andere opdrachten, zoals adviseringsopdrachten, noodzakelijk. Deze opdrachten interfereren met de efficiënte en effectieve uitrol van inspectie 2.0 op maat, ze zorgen voor een bijkomende belasting voor betrokken inspecteurs waardoor zij minder aanwezig kunnen zijn op de school- en klasvloer.

Bij een aantal adviseringen zijn meerdere partijen betrokken bij de totstandkoming van het advies. Aangezien de betrokkenheid van deze partners niet wordt gewijzigd blijft de kwaliteit van het advies ook gegarandeerd. Ook vanuit efficiëntiedenken is de geschrapte tussenkomst van de onderwijsinspectie dus relevant. De impact van de verschillende schrappingen werd besproken met betrokken partijen AGODI, AHOVOKS en het Departement Onderwijs & Vorming. De verschillende entiteiten konden zich zo voorbereiden op het wegvallen van het advies van de onderwijsinspectie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Het wetgevings- en taaladvies nr. 2025/106 (voorontwerp van decreet) en nr. 2025/107 (besluit van de Vlaamse Regering) werd verleend op 8 april 2025.
2. Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 3 april 2025 (KS/2025001232).

2 INHOUD

SAMENVATTING

Voorliggende voorontwerpen van decreet en van besluit van de Vlaamse Regering geven uitvoering aan het Vlaams regeerakkoord waarin is opgenomen dat de onderwijsinspectie zich moet focussen op haar kernopdracht, het doorlichten.

Daartoe worden meerdere adviesfuncties die de onderwijsinspectie tot nu toe opnam, geschrapt. Er worden ook vernieuwingen doorgevoerd m.b.t. de doorlichtingen zelf: de mogelijkheid tot onaangekondigd doorlichten, controle op antipestbeleid als onderdeel van leerlingenbegeleiding bij een doorlichting en de verduidelijking dat schoolbesturen opmerkingen kunnen formuleren bij de inhoud van het doorlichtingsverslag of de gevolgde procedure. Daarnaast wordt het voeren van een kwaliteitsbeleid toegevoegd als erkenningsvoorwaarde en moeten vacatures van de onderwijsinspectie niet langer gepubliceerd worden in het Staatsblad.

Door deze maatregelen zal de onderwijsinspectie een grotere impact kunnen hebben op de onderwijskwaliteit. Inspecteurs zullen immers maximaal worden ingezet waar ze het meeste renderen: in het onderwijsveld. Ze zullen frequenter in scholen en op de klasvloer kunnen zijn omdat ze minder administratieve opdrachten moeten opnemen. Samen met de voorgestelde verbeteringen aan de doorlichtingen zal dit resulteren in een meer slagkrachtige onderwijsinspectie die haar controlerende en stimulerende rol ten volle kan opnemen.

We leggen voorontwerpen van decreet en besluit van de Vlaamse Regering gelijktijdig voor, opdat de inhoud in samenhang gelezen kan worden. Verdere stappen in het legistiek proces voor het besluit worden genomen zodra het decreetale traject dat toestaat.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN IN HET DECREET

Voor de artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN IN HET BESLUIT

Hieronder volgt een toelichting bij de artikelen van het voorontwerp van besluit.

Hoofdstuk 1. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse regering 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs

Art. 1.

Dit artikel regelt de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie bij nieuwe programmaties in het buitengewoon basisonderwijs. De criteria die de onderwijsinspectie tot nu toe minimaal onderzocht, worden voortaan onderzocht door AGODI.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs dat niet of niet automatisch tot een onderwijskwalificatie leidt

Art. 2.

Dit artikel regelt de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie op voorstellen van nieuwe structuuronderdelen.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2010 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs wat de rechtspositie van het personeel van de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten betreft

Art. 3 t.e.m. 6.

Aan de werving van het ambt van inspecteur en coördinerend inspecteur moet dringend vereenvoudiging aangebracht worden. De bekendmaking van de vacature in het Belgisch Staatsblad is een omslachtige procedure die vertragend werkt om de vacature publiek kenbaar te kunnen maken. In de praktijk zijn er andere relevantere communicatiekanalen om de bekendmaking te doen.

Deze artikelen regelen daarom de opheffing van de verplichting om vacatures voor het ambt van inspecteur en coördinerend-inspecteur bekend te maken in het Belgisch Staatsblad. Zoals gesteld in

het advies van de Raad van State van 1 april 2019 (65.596/1) wordt de rechtsgrond voor deze wijziging geboden door artikel 64 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs waarin wordt bepaald dat elke vacature minstens wordt bekendgemaakt volgens de door de Vlaamse Regering bepaalde regels. Omzendbrief BZ 2014/5 legt organisatiebreed kwaliteitsafspraken vast over de selectie van het Vlaamse overheidspersoneel met de bedoeling dat alle selectoren deze in het selectieproces toepassen. Ze stelt dat elke vacature wordt bekendgemaakt in het medium dat daarvoor het meest geschikt is.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2010 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs met betrekking tot de wijze waarop sommige bevoegdheden van de inspectie worden uitgevoerd

Art. 7.

Dit artikel brengt wijzigingen aan in de mogelijkheid voor de directie of het bestuur van een onderwijsinstelling om na de bespreking van het verslag, opmerkingen te bezorgen. Deze opmerkingen zullen enkel nog kunnen handelen over de inhoud van het verslag en de gevolgde procedure.

De directie of een bestuur kunnen binnen de dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag of, na de bespreking van het verslag bij de inspecteur-generaal, opmerkingen bezorgen aan de inspecteur-generaal.

Het is wenselijk om te verduidelijken dat deze opmerkingen over de inhoud van het doorlichtingsverslag of de gevolgde procedure dienen te gaan. Een klacht over de onderwijsinspectie, bijvoorbeeld over het uitgebrachte advies of het functioneren van een onderwijsinspecteur tijdens de doorlichting, dient steeds via de klachtenprocedure van het beleidsdomein te worden bezorgd.

De opmerkingen over de inhoud van het verslag en de gevolgde procedure worden ongewijzigd toegevoegd aan het verslag.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2014 tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs

Art. 8 en 9.

Deze artikelen regelen de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie bij nieuwe programmatieaanvragen voor het buitengewoon secundair onderwijs. De criteria die de onderwijsinspectie tot nu toe minimaal onderzocht, worden voortaan onderzocht door AGODI.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2018 betreffende curriculumdossiers en leerplannen in het onderwijs

Art. 10 t.e.m. 12.

Deze artikelen regelen de opheffing van de toetsing van de onderwijsinspectie en het daaropvolgende advies bij de indiening van curriculumdossiers.

Hoofdstuk 7. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2018 betreffende het opleidingsaanbod, de organisatie, de personeelsformatie, de inning van het inschrijvingsgeld en de certificering van het deeltijds kunstonderwijs

Art. 13.

Vergelijkbaar met het werkplekleren in het secundair onderwijs kunnen leerlingen deeltijds kunstonderwijs competenties verwerven in een alternatieve leercontext buiten de academie, meestal een amateurkunstengroep. Om een kwaliteitsvol leerproces in een veilige omgeving te verzekeren moet de alternatieve leercontext voldoen aan een aantal voorwaarden. Het voorwaardenkader komt in de plaats van de eerdere procedure waarbij de academie een toetsingsinstrument ontwikkelde en voor advies aan de onderwijsinspectie voorlegde. Een beknopte overeenkomst tussen het schoolbestuur en de alternatieve leercontext vervangt het eerdere uitgebreide afsprakenkader.

De voorwaarden 5°, 6° en 7° die in dit artikel worden opgenomen, beschrijven het engagement van de leerling. Het leren in de alternatieve leercontext vervangt het leren in de academie. De leerlingen besteden er dan ook evenveel tijd aan, zodat de minimale studieomvang die het dko-decreet oplegt, gewaarborgd blijft. Net als bij leeractiviteiten in de academie mag de leerling enkel om gewettigde redenen afwezig zijn. Leerlingen in een alternatieve leercontext dragen bij aan de artistieke doelstellingen die de alternatieve leercontext vooropstelt en passen zich aan de reguliere artistieke werking. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat de leerlingen bereid zijn om aan concerten, voorstellingen of tentoonstellingen mee te werken.

De tweede paragraaf bevat de elementen die de verantwoordelijke van de alternatieve leercontext en de academie afspreken over hun onderlinge communicatie, de begeleiding van het leerproces en de garanties voor het fysieke en mentale welzijn van de leerling. Omdat die afspraken belangrijk zijn voor de aansprakelijkheid bij eventuele ongevallen of schade, moeten het schoolbestuur en de verantwoordelijke van de alternatieve leercontext ze bekrachtigen via een overeenkomst.

Het aantal verplichte documenten dat met een alternatieve leercontext gepaard gaat, wordt beperkt tot wat juridisch gezien noodzakelijk is om te regelen tussen schoolbestuur en de verantwoordelijke van de alternatieve leercontext.

De afzonderlijke documenten voor de kwaliteitstoets, met name het toetsingsinstrument en afsprakenkader, verdwijnen. De academie kan de bevindingen van de kwaliteitstoets in haar eigen kwaliteitszorgsysteem of leerlingvolgsysteem opnemen. Het terugschroeven van verplichte documenten verlicht de planlast voor de academies.

Art. 14.

Dit artikel regelt de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie bij de aanvraag van ingebruikname van een bijzondere vestigingsplaats. Door de opheffing van de adviesbevoegdheid van de onderwijsinspectie over het toestaan van bijzondere vestigingsplaatsen (die per besluit van de Vlaamse Regering is geregeld) is het aangewezen om duidelijker af te bakenen welke vestigingsplaatsen 'bijzondere vestigingsplaatsen' kunnen zijn. Daarom wordt de ruimte weggeschreven om andere dan de in artikel 3 13° van het decreet deeltijds kunstonderwijs opgesomde contexten te kunnen toestaan.

Art. 15 t.e.m. 16

Artikelen 56 en 58 omvatten bepalingen met betrekking aanvragen van schoolbesturen voor het verkrijgen van onderwijsbevoegdheid. De ontvankelijk verklaarde aanvragen worden voor advies aan

de Vlaamse Onderwijsraad bezorgd en vervolgens beoordeeld door een adviescommissie. Voorliggende artikelen heffen de vertegenwoordiging van de onderwijsinspectie in deze adviescommissie op.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2019 tot bepaling van de procedure voor de aanvraag tot gelijkwaardigheid voor de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen

Art. 17 t.e.m. 20.

Deze artikelen regelen de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie bij aanvraag tot gelijkwaardigheid voor de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen. Het advies van de onderwijsinspectie wordt vervangen door een advies van AHOVOKS.

Hoofdstuk 9. Wijzigingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 betreffende de uitvoering van het decreet van 26 april 2019 betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties

Art. 21 en 22.

Deze artikelen regelen de opheffing van het advies van de onderwijsinspectie bij de erkenning van verworven competenties. Het advies van de onderwijsinspectie wordt vervangen door een advies van onderwijsexperten.

Hoofdstuk 10. Slotbepalingen

Art. 23.

Dit artikel herneemt de ingangsdatum van het decreet op de werking van de onderwijsinspectie dat de rechtsgrond vormt van het besluit.

Art. 24.

Artikel 24 belast de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, met de uitvoering van dit besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 3 april 2025 (KS/2025001232).

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit en het voorontwerp van decreet hebben geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan:

- de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR);
- de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, wordt het ontwerp van decreet behandeld in de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan:
 - 1.1. bovengenoemd voorontwerp van decreet en aan de bijhorende memorie van toelichting,
 - 1.2. bovengenoemd voorontwerp van besluit,
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming:
 - 2.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV),
 - 2.2. te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken voornoemd voorontwerp van besluit, wat de artikelen 3 tot en met 6 betreft, op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X,
 - 2.3. te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen en voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,
 - 2.4. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet en voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen en voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR